

Jordi Torres Calvo

TANKES A GUMERSINDA I ALTRES POEMES

Pròleg de Pep Cortès

Col·lecció Atzabeja

Tankes a Gumersinda i altres poemes

Jordi Torres Calvo

Primera edició: Octubre de 2024

© del text: Jordi Torres.

© del pròleg: Pep Cortès.

© de l'epíleg: Mª Carmen Arnau Querol i Joaquim Arnau Querol.

© de la fotografia de l'autor: fons arxiu de l'autor.

© 2024 Tushita edicions

www.tushitaedicions.com

info@tushitaedicions.com

Disseny i maquetació: Sir Gawain & Co.

Tots els drets reservats. No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni el seu tractament informàtic, ni la seva transmissió a través de qualsevol mitjà, bé sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per enregistrament o d'altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Impress a: Romanyà Valls

ISBN: 978-84-128201-3-3

Dipòsit legal: B 18969-2024

Thema: DCC, DCF

IBIC: DCF

Fotografia de portada: *Olivera*. Vilalba dels Arcs (© Fons arxiu de l'autor.).

Fotografia de contraportada: Panoràmica de Rossell, agost de 2023. (© Fons arxiu de l'autor.).

TAULA

Pròleg, de Pep Cortès | 7

El present dels moments presents (haikús) | 21

Tankes a Gumersinda (tankes) | 33

Epíleg | 61

El temps dins l'arbre (shedokes) | 65

Endreces | 95

PRÒLEG A “TANKES A GUMERSINDA I ALTRES POEMES” DE JORDI TORRES

Pep Cortès

*T*ankes a Gumersinda i altres poemes no necessita cap pròleg. Els poemes parlen per si mateixos. No precisen cap nota introductòria, cap discurs ni cap escrit que lloï les virtuts dels poemes ni del poeta, ni que ens facilitin l'entrada a un món desconegut, tan sols hem de seguir, atents, les petjades fetes de paraules de cadascun dels Haikús, Tankes i Shedokes que componen el llibre, per adonar-nos que dins de cada poema hi ha una ànima que fa vibrar la nostra, que ens interpel·la i, amb veu molt baixa, ens convida a entrar en una estança on aturar-nos, jeure i observar, amb la ment oberta, petits fragments de llum fins a commoure'ns, o, per dir-ho de forma més planera,

fins a mostrar-nos nous paisatges, o els paisatges de sempre vistos amb nous ulls i la mirada neta. Per a sentir el que sent el poeta en l' instant d' escriure cada vers, tan sols hem de deixar-nos dur pels camins que ens tracen les paraules. Sense presses. Llegint i rellegint cada paraula, cada vers, cada poema, com qui escolta una sonata de Haydn o un nocturn de Mozart, deixant-nos seduir per la nostra pròpia veu interior sorpresa en la lectura. I, en aquest cas, tractant-se de poemes breus, amb més motiu que en qualsevol altra tipus de poesia, no s' hi val allò que tantes vegades hem sentit a dir: no és que la poesia no m' agradi, és que jo, la poesia, no l' entenc. No, no cal entendre-ho tot. Tan sols hem de deixar-nos dur per les paraules, i interpretar que ens diuen els versos fent-ne la nostra pròpia versió, imaginar, sentir, fins a ser conscients que els poemes es completen quan algú els llegeix i els fa seus.

Jordi Torres Calvo ha publicat diversos poemes i plaquettes en sessions i Festes de la Poesia de l'Associació de Poetes Terrassencs, d'on n'és el president des de l'any 2013, amb una destacable tasca de promoció i divulgació de la poesia. El seu primer llibre de poesia publicat *Dies malats de pluja*, va ser editat per Tushita Edicions, el març de 2020, amb pròleg d'Oriol Izquierdo, un llibre d'haikús i tankes, on podem llegir:

*L'espera plena
d'atapeïts silencis.
Sons del capvespre
el llamp i el tro, el núvol.
Dies malats de pluja.*

El 2021 publica *Per les valls del gegant adormit*, també amb Tushita Edicions, amb pròleg d'Enric

Soler i Raspall i epíleg de Gemma Soler i Raspall. Una sèrie de *Haibuns*, composicions literàries que combinen la prosa i els haikús i esporàdicament la tanka, on Jordi Torres ens mostra el seu ampli ventall de sensacions i vivències on combina les seves dues grans passions, la poesia breu d'arrels japoneses i les llargues i serenes caminades per les valls i els cims del Pirineus. Del llibre en podríem destacar un munt de paràgrafs, però ens aturarem tan sols en les darreres paraules de l'*haibun* XXXV:

Tantes hores viscudes no hi cabran en una conversa. N'hi haurà més i compartirem aquestes hores diferents en què ens hem pensat i en el fons ens saben còmplices de les llargues tardes de solitud. Els records no faran que tornin els bons moments però és molt important que recordem.

*Nit de somriures
amb sàvies mirades.
Instants de vida.*

«Tankes a Gumersinda i altres poemes», el seu tercer volum de poesia, consta de tres parts: *El present dels moments presents* (haikús), *Tankes a Gumersinda* (tankes), i *El Temps dins l'arbre* (she-dokes).

En el primer poema de la primera part, podem llegir:

*El sol esclata
enllà d'una mar blava.
El vent l'escolta.*

El sol, la mar, el vent i, per damunt de tot, l'escolta, ens assenyalen, ja de bon principi, en quins tipus de pensaments o meditacions ens trobarem

en aquests bellíssims haikús i ens marquen també una pauta de lectura, l'observació atenta de l' instant viscut.

*Música clara
l'esclat de les onades
contra les roques.*

Llegir els haikús, tancar els ulls i imaginar l'esclat de les onades. Sentir-ne la música. Això i res més, sinó iniciar un viatge, itinerant, colpidor, poètic...

*La roba estesa.
Terrats plens de converses
a cau d'orella.*

Fins aturar-nos en el darrer haikú i sentir la pau que els poemes ens transmeten, sabent-nos renovats, tocats per la vareta màgica de la poesia, i lliures:

La nit serena
cap al tard de la vida.
Jardí de pedres.

A *Tankes a Gumersinda*, que dona títol al volum, ens trobem davant d'uns poemes breus, amarats de tendresa i sensibilitat, escrits en memòria de Gumersinda, la besàvia del poeta, que va viure entre Rossell, al Baix Maestrat, i Terrassa. Una dona de camp de finals del segle dinou i mitjans del vint que conreava el camp al mateix temps que tenia cura de la llar i la família i que va viure les vicissituds i les penúries d'una època difícil i cruent, i què, alhora, representa la vida abnegada i tenaç d'una i de tantes dones que han donat sentit i forma a la nostra història, per a poder copsar, ni que sigui amb petits fragments de vida, qui som i d'on venim:

Taral·larejo
esbossos d'unes vides
del tot llunyanes.
Les hores punxegudes
i contes de capvespre.

Amb cadascun dels poemes, Jordi Torres ens apropa a les sensacions viscudes per la besàvia Gumersinda, un altre temps, unes altres circumstàncies, una altra manera de sentir i de viure, i alhora tan properes i tan nostres.

Fent la bugada
esmerçaves debades
les hores lentes.
Els matins solellosos
d'olors de fum i sutge.

***

*Tenaç, la vida,
amb enormes silencis,
et recordava
solituds no volgudes
foragitats del poble.*

Així, entre versos, Jordi Torres ens fa viatjar a les nostres arrels, el temps dels avis i els besavis, alhora que invoca en els poemes la seva necessitat d'imaginar el passat, i lamenta no poder abraçar, ara, els nostres parents llunyans, per mostrar-los el nostre amor i el nostre agraïment per tot el que han estat i el que encara avui representen per a tots nosaltres.

*Quan imagino
la mirada agraïda,
calmosa, friso*

*per abraçar-te. Ploro
pel temps inamovible.*

I, ahora, sentir-los ben presents i, en els moments que la vida ens ho permeti, resseguir els seus passos:

*He volgut sempre
refer camins de ronda
amb espardenyas
de set vetes, quan ploga,
per aferrar-me a valtros.*

En la tercera part del llibre *El Temps dins l'arbre*, Jordi Torres Calvo ens torna a sorprendre amb un nou tipus de poemes, els shedokes, composicions inspirades en la lírica japonesa que consten de trenta-dues síl·labes mètriques i que es formen afegint un vers femení de sis síl·labes

mètriques després del primer hexasil·lab d'una tanka. El poeta encapçala cada un dels shedokes amb una petita introducció en prosa que ens aplanava el camí en la lectura, per facilitar-nos l'atmosfera que envolta cada poema i emfatitzar l'instant viscut, la màgia, la sensació i la visió poètica.

Reproduiré aquí, tan sols, el primer i el darrer dels shedokes de la sèrie, amb les breus paraules d'introducció a cada poema, per no allargar més aquest senzill i sincer pròleg, no sense abans fer patent la meua admiració per l'acurada feina realitzada pel poeta en aquest recull i posar l'accent en la profunda sensibilitat que l'ha guiat en el llarg i meticulós procés de l'escriptura d'aquests versos.

I

DE COM N'ÉS DE SENZILL EL FET DE PODER
TRAIR LA CONFIANÇA I DEL PAISATGE
DESOLAT QUE EN QUEDA DESPRÉS DE
LA IL·LUSIÓ NEGADA. LA BUIDOR DE L'IN-
FINIT.

*Gosàrem viure
enganyats d'esperança.
Passades nits i tardes
és just de témer
el dol de la desfeta
i les mirades buides.*

XXII

DE COM NO ENS HO HEM DE CREURE TOT
NI DUBTAR-HO TOT. HO HEM D'INVESTI-
GAR I SER RADICALS, ARRIBAR A L'ARREL
FINS QUE VEIEM LA LLUM EN LA FOSCOR
I QUE LA VERITAT NO SIGUI NI LA TEVA NI
LA MEVA SINÓ LA VERITAT DE VERITAT.

*Gosàrem creure
la veritat prestada.
Era l'ombra d'un somni.
Una hora esquerpa
s'esvaneix, es dissipa.
No va ser més que un eco.*

I, ara, amic lector, és l'hora de llegir els haikús, les tankes i els shedokes, que l'amic Jordi Torres Calvo ens ha fet a mans, per tal de gaudir-ne, assaborint molt lentament cada paraula, cada vers, cada poema, fins a fer-los nostres.

PEP CORTÈS

Pintor i Poeta

El present dels moments presents

(haikús)

“El secreto para alcanzar la felicidad consiste en desear, no lo que nos falta, sino lo que no nos falta, lo que hacemos y tenemos aquí y ahora; en aprender a disfrutar de lo que depende de nosotros, de lo que está al alcance de la mano: la vida, la amistad, la compasión, el perdón, el amor, la belleza de las pequeñas cosas.”

RAMÓN BAYÉS (1930)

“Cada moment és un lloc on no has estat mai.”

MARK STRAND (1934-2014)

“Cada moment és únic, i per això en cada moment ens juguem el nostre destí.”

RAIMON PANIKKAR (1918-2010)

06:39

El sol esclata
enllà d'una mar blava.
El vent l'escolta.

07:21

Música clara
l'esclat de les onades
contra les roques.

08:22

Records i somnis
d'una vida amb silencis
i esgarrifances.

08:27

Itineraris
amb voltes infinites
per camins d'aire.

08:39

La pluja morta
embolcalla l'ànima
trista i mandrosa.

09.48

Dia de boires.
Tots ens mirem feliços,
dia amb somriure.

10:39

Golafres d'hores
vivim a batzegades.
Tot plegat, boires.

12:00

El temps se'ns dona
amb formes remenudes
com llesques primes.

12:03

La roba estesa.
Terrats plens de converses
a cau d'orella.

12:13

L'ocell cantava
unes olors tardanes
de flors vermelles.

13:02

Serenor d'hores
esperant l'abraçada
d'un hivern lànguid.

13:16

L'ombra del pati
recula dia a dia.
Mans de nits fredes.

13:32

Rutines, vespres
i hiverns de colors pàl·lids.
Cadires buides.

15:30

Espera't. Para.
Recorda les estones
del tot perdudes.

16:28

Concert amb càntics
d'ocells i d'infants. Notes
d'estones rases.

17:05

Poc a poc cau
la tarda dins el cove
xop de rosada.

17:56

La pluja neta
et regala abraçades
com tardes llargues.

18:21

Omplim estones
amb músiques amigues.
L'estança calla.

18:55

Moments de tarda.
Finestra oberta amb vistes
de boires i arbres.

19:10

Colors de poma,
flors petites i fràgils
colors de joia.

20:39

Espera plena
d'atapeïts silencis
sons del capvespre.

21:09

Dins el capvespre
mor el dia a ditades
del roig al negre.

22:40

Mira la lluna,
com plora la misèria
d'unes estones.

23:11

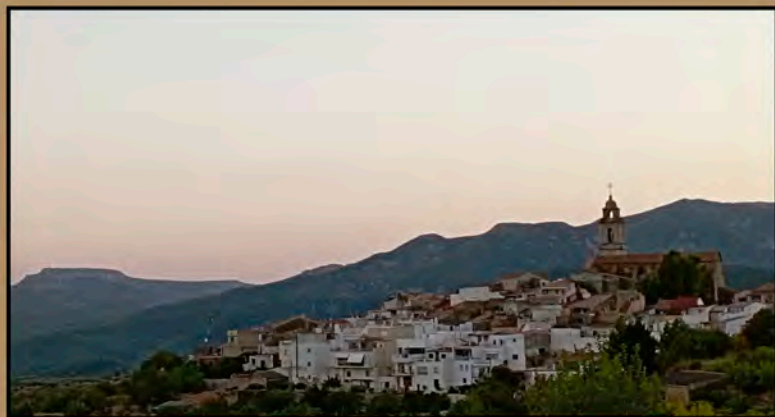
Ulls clars de vida.
Una tempesta esclata
dins l'aquarel·la.

23:50

La nit serena
cap al tard de la vida.
Jardí de pedres.

Obra guanyadora del 1er Premi de Poesia
Assumpta Caparà 2023 a Terrassa el 28 de maig de 2023.

*Ara silencis.
Són dies lents, amables,
irreversibles.
Mentre, sol, t'imagino
a l'alba, Gumersinda.*

Tushita edicions